Consuli, viceconsuli și agenți la Galați. Aspecte juridico-istorice privind funcționarea agenției consulare franceze de la Galați. Interferențe cognitive[1]

Ana-Maria CHEȘCU[*]

Key-words: *consul, exequatur, firman, dragoman, chancellor*

În literatura juridică franceză a secolului al XIX-lea, Pardessus definea consulul ca fiind delegatul pe care un suveran îl numea în porturile care aparţineau unui alt suveran, cu scopul de a veghea la buna respectare a drepturilor şi privilegiilor conaționalilor și de a îndeplini funcții administrative şi juridice (Féraud-Giraud 1866: 21).

Prin bunele relaţii diplomatice stabilite cu ambasadorul de la Constantinopol, prin imunităţile şi privilegiile de care beneficiau, prin prestigiul şi reputaţia de care se bucurau în rândul comunităţii pe care o conduceau, aceştia au reușit să creeze în porturile din Mediterana o adevărată colonie de negustori. Primii consuli au funcționat în cadrul Departamentului Marinei, dar odată cu dezvoltarea relațiilor diplomatice au trecut sub direcția Ministerului Afacerilor Străine (Vlas 2011: 77-78).

În ceea ce privește Galațiul, acesta nu a constituit o prioritate pentru Franța. Depărtarea de Marsilia, principalul port al Hexagonului, dar și includerea Principatelor Române în cadrul Imperiului Otoman au întârziat momentul înființării unui post consular francez aici (Păltănea 1970: 201).

1. Etapele numirii unui reprezentant consular

Înființarea, organizarea și funcționarea posturilor consulare la Galați au fost reglementate pe baza regulilor de drept internațional, diplomatic și consular. Numirea unui reprezentant consular în aceste zone, presupunând un acord legal între două state, în cazul de față statele europene și Imperiul Otoman, datorită suzeranității Imperiului Otoman asupra Principatelor Române, a atras după sine o legislație specifică dreptului consular francez.

Principalele etape ale numirii unui consul erau: ministrul de Externe propunea o persoană pentru a îndeplini funcția de reprezentant consular (Bodin 1838: 69);

[1] Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/133675 „Inovare și dezvoltare în structurarea și reprezentarea cunoașterii prin burse doctorale și postdoctorale (IDSRC – doc, post-doc)”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

[*] Academia Română, Filiala Iași, România.

BDD-A8113 © 2014 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:10 UTC)

regele aproba noua numire într-o ședință extraordinară (*Ibidem*); actul în virutea căruia consulul era admis să-și exercite funcțiile se numea *exequatur* (DJANB 290a: 4; DJANB 290d: 41)[2]; după aprobare, consulii generali sau consulii erau trimiși în fruntea circumscripției prin scrisori de numire semnate de către suveran (de Martens 1856: 257); după aceea, numirile consulare erau trimise de către ministrul Afacerilor Străine către legația acreditată de către suveran (*Ibidem*); simultan, numirea era adusă la cunoștința ambasadorului de la Constantinopol, care trebuia să obțină acceptul din partea sultanului (DJANB 290b: c. 28-29)[3]; dacă sultanul era de acord, ambasadorul primea un *firman* de la sultan, decret prin care era aprobată numirea unui reprezentant consular (Bodin 1838: 72); acest firman era trimis noului consul, care înainta, într-o audiență publică, autorităților din provincia unde trebuia să-și îndeplinească funcțiile, *firmanul* și *exequatur*-ul (DJANB 290d: 41); ultima formalitate era anunțarea numirii în ziarele țării („Albina" 1832a: 198)[4]. Arhivele consulatului îi erau înmânate și predate de către predecesorul său (DJANB 290c: 39)[5]. După ce verificarea acestor piese era făcută, un proces-verbal atesta această

[2] Martin, Galatz, 28 frimaire, an 14. Martin, vice-consul à Galati: *J'ai eu l'honneur d'informer Votre Excellence, par ma lettre du 23 frimaire, dernier, que je me rendais à mon poste voie de Varna, Bucharest et Yassy, je suis arrivé dans cette dernière ville le 30 vendémiaire, le 4 brumaire, j'ai pris l'audience du Prince de Moldavie, à qui j'ai eu l'honneur de présenter le Berat et le Firman d'exequatur de la Porte et la lettre visirielle, qui lui était particulièrement adressée; il m'a accueilli avec bonté; il à remis ses ordres par les autorités locales à une officier qui m'accompagné jusqu'à ma résidence.*Vezi și Gardera, Consulat de France à Galatz; Secrétariat général Galatz, 16 août 1852: *J'ai l'honneur de porter à Votre connaissance que, par ma dépêche de 9 de ce mois, M. l'ambassadeur de France à Constantinople à bien voulu m'adresser le Berat de l'exéquatur donné par la Porte Ottomane et que m'autorise à exercer les fonctions consulaires que le Prince Président de la République à bien voulu me confier. Cette pièce était joint un Firman destiné au Prince Ghika, «Hospodar de la Moldavie», afin qu'il me fasse connu dans ma qualité officielle: je me désire empresser de le transmettre à M. le Consul de France à Iassy, qui selon la prière que je lui transmettre au Prince Hospodar, devant les formes usitées en pareil circonstances.*

[3] Timoni, Galați, 30 iunie 1813: *J'ai eu l'honneur d'adresser mon dernier réponse à Votre Excellence, en date du 22 Juin, sous le numéro fixe. Je prends la liberté de soumettre à l'approbation de Votre Excellence les comptes de frais qui j'ai été dans les cas de faire pour le vice-consulat. Lors de mon arriver, aux visites de cérémonie qu'il en l'usage de faire aux autorités locale la lecture du firman d'installation, ainsi que pour rétablir de moi.*

[4] La 11 aprilie 1846, „Albina Românească" anunța venirea acestuia la Galați, după ce timp de trei ani girase interesele supușilor francezi de la Iași.

[5] Gardera, Kronstadt, le 30 Avril 1854: *Par ma dépêche, du 9 de ce mois, j'ai eu l'honneur de vous annoncer mon expulsion du Principautés. Aujourd'hui, je m'empresse de vous faire savoir mon arriver à Kronstadt. J'aurai l'honneur de vous faire observer, Monsieur le Ministre, que notre existence ici, ne saurait être de longue durée. N'ayant pu vendre mon mobilier à Galatz, du le peu des jours qui m'étaient accorder pour sortir de Principautés, je ne barderai pas ainsi, que Braila, Castaing, de manquer l'argent, j'ai acquis la certitude qu'il non sera impossible de nous en procurer dans cette ville où le petit commerce en détail qui s'y fait est dépose de tout correspondant à Paris. J'ai, en conséquence, l'honneur, Monsieur le Ministre, de solliciter de votre bienveillance à Vienne, avec M. Castaing, où à Paris*; Gardera,Vienne, le 9 Juin 1854: *Ainsi que le fessait pressentir à Votre Excellence par ma lettre du 30 avril dernier, les circonstances que je provoquais se sont réalisées et j'ai du quelle Kronstadt, pour me rendre à Vienne où je suis arrivé hier. J'attendrai dans cette ville les ordres que Votre Excellence doignerà me donner*; Gardera, Galatz, 13 august 1855: *J'ai eu l'honneur d'informer à Votre Excellence que je suis arrivé, ici, le 10 de ce mois, et que M. le Vice Consul, Lémont, m'a fait aujourd'hui même la remise du service, dans les formes prescrites par les règlements de Votre Excellence. Trouvera ici, ci-joint, le procès verbal relatif à cette opération.*

BDD-A8113 © 2014 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:10 UTC)

depunere. După ce această formalitate era îndeplinită, consulul convoca conaţionalii, pentru a le comunica într-o reuniune de oficiu intrarea sa în funcţie.

2. Ierarhia consulară

De regulă, ierarhia consulară era structurată după următorul model: consul general, consul, viceconsul, agent consular şi personalul auxiliar, format din cancelar şi dragoman (de Martens 1851: 252-253). Deşi beneficiau de autonomie juridică şi administrativă în cadrul circumscripţiei, consulii, viceconsulii şi agenţii consulari, se aflau sub supravegherea consulului general. La rândul său, consulul general se afla în subordinea ministrului Afacerilor Străine (*Ibidem*). Atât consulatele generale, consulatele, cât şi viceconsulatele aveau ataşat un cancelar (*Ibidem*). Din motive economice, de cele mai multe ori cancelarul îndeplinea şi funcţia de dragoman.

3. Rangurile consulare

3.1. Consulii

În literatura de specialitate era menţionat faptul că imunităţile şi prerogativele acordate consulilor nu erau asemănătoare cu imunităţile şi prerogativele miniştrilor, ambasadorilor şi agenţilor consulari (Hurmuzaki 1803a: 532-533)[6]. În instrucţiunile generale adresate consulilor Franţei la 8 august 1814, erau stipulate următoarele: consulii nu au, ca ambasadorii şi alţi miniştrii publici, un caracter reprezentativ care să-i plaseze sub drepturile omului, aceştia sunt agenţi politici, în sensul în care sunt recunoscuţi, de către suveranul care i-a primit, ca ofiţeri ai suveranului care i-a trimis, iar mandatul lor are ca principiu, fie tratatele, fie uzanţa comună a naţiunilor, fie dreptul public (Féraud-Girau 1866: 23).

În aceeaşi perioadă, ministrul Marinei considera consulii drept trimişi ai suveranului în diverse porturi sau schele, cu scopul de a judeca afacerile comerciale dintre conaţionali. Stabilirea unui asemenea consul, după acesta, nu avea alt scop decât avantajul, extinderea, securitatea şi siguranţa comerţului naţiunilor, unele faţă de altele. Consulii erau tutorii compatrioţilor contra vexaţiunilor şi injustiţiilor locuitorilor din oraşul reşedinţă; ei asigurau securitatea pentru toţi indivizii naţiunii (*Ibidem*).

3.2. Elevii-consuli sau viceconsulii

Elevii-consuli sau viceconsulii erau numiţi de către Împărat, la recomandarea ministrului Afacerilor Străine. Ordonanţa din 26 aprilie 1845 stipula că nu se putea numi elev-consul cel care nu avea între 20 şi 25 de ani, nu era licenţiat în drept şi nu era considerat admisibil de către o comisie specială (*Ibidem*: 31-32). Ordonanţele din 3 martie 1781, 15 decembrie 1815, 11 iunie 1816, 20 august 1833, 26 aprilie şi

[6] În existenţa agenţiei consulare franceze de la Galaţi întâlnim cazuri în care titlul purtat de către reprezentanţii consulari ai Franţei nu a fost cel de consul, viceconsul sau agent consular. Un exemplu este Méchain, care a purtat titlurile de *sous-comissaire des relations commerciales de la Republique française à Galatz şi de Gérant le Commissariat Général à Iassy*.

BDD-A8113 © 2014 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:10 UTC)

regulamentul din 5 octombrie 1847 prevedeau organizarea unui examen scris, analizat cu cea mai mare atenţie de o comisie prezidată de către Baronul Bussière. Aceasta era compusă din principalii şefi ai Ministerului Afacerilor Străine, Comerţului şi Marinei (*Ibidem*). Elevii-consuli erau ataşaţi consulilor generali (consuli de clasă primară) sau consulilor (consulilor de clasă secundară), cu aprobarea ministrului Afacerilor Străine. Aceştia erau plasaţi sub autoritatea consulului general sau a consulului pe lângă care îşi desfăşurau activitatea. În ceea ce priveşte atribuţiile, elevii-consuli nu puteau desfăşura activităţi comerciale, nici direct, nici indirect, şi nici nu puteau părăsi postul lor fără autorizaţie sau motiv legitim (*Ibidem*).

3.3. Agenţii consulari

Agenţii consulari erau numiţi de către consulii generali şi de către consuli, în principalele centre ale arondismentului consular, şi nu aveau decât roluri de funcţionari. Ordonanţa din 20 august 1833, prevedea: „consulii noştri sunt autorizaţi să numească delegaţi în acele locuri ale arondismentului lor unde-i consideră utili. Totodată, ei nu vor putea stabili un agent, fără a primi autorizaţia specială a Ministrului Afacerilor Străine” (Donnadieu 1928: 290). Ordonanţa din 26 octombrie 1833 fixa atribuţiile acestora: „ei nu au drept de jurisdicţie, nu sunt nici notari, nici ofiţeri de stat civili, ei nu pot nici să legalizeze actele sau paşapoartele fără a fi autorizaţi de către şeful circumscripţiei. Ei nu au decât rol de transmisie” (*Ibidem*). Articolul 40 al Ordonanţei din 20 august 1844 prevedea: „alegerea agenţilor consulari se face dintre francezii notabili stabiliţi în aceste ţări [...], în lipsa acestora dintre negustorii sau locuitorii locurilor” (*Ibidem*).

4. Personalul consular

4.1. Cancelarul

Cancelaria era locul în care erau depuse actele care intrau în atribuţiile reprezentanţilor consulari, cancelarilor şi dragomanilor. De regulă, cancelarul era cel care avea misiunea de a se ocupa de toate aceste acte, însă de multe ori cancelarul îndeplinea şi funcţia de dragoman. Uneori, cancelarul putea îndeplini funcţia de consul sau pe cea de viceconsul.

Existau două categorii de cancelari: cei numiţi de către suveran şi cei propuşi de către consul şi numiţi de către ministrul Afacerilor Străine. În niciunul din cazuri cancelarul nu înceta să fie omul guvernului, pentru a deveni omul consulului, ci păstra faţă de ultimul un anumit statut de independenţă relativă, deoarece era supus unei responsabilităţi personale în exercitarea funcţiilor. În niciunul din cazuri, consulul nu putea să ceară demisia cancelarului, ci doar să suspende activitatea acestuia şi să ceară demisia printr-o decizie ministerială (Féraud-Giraud 1866: 38-39).

BDD-A8113 © 2014 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:10 UTC)

4.2. Dragomanul

Dragomanii (secretarii) ambasadorilor şi consulilor din Levant formau un corp special. Ei erau numiţi de către suveran şi subordonaţi ministrului Afacerilor Străine (*Ibidem*: 42-43). Puteau exista mai mulţi dragomani, unul dintre ei fiind dragoman-cancelar. În consulatele de clasă primară (consulatele generale) şi secundară (consulatele), dragomanul îndeplinea şi funcţia de cancelar. În mod normal, dragomanul trebuia să cunoască limba ţării de baştină (Hurmuzaki 1803b: 547)[7]. Dragomanul putea să viziteze autorităţile străine doar cu aprobarea ambasadorului şi consulului, executa ordinele date de către ambasador sau consul, superviza actele afacerilor desfăşurate de către conaţionalii săi şi le depunea în cancelaria consulatului.

5. Suspendarea şi încetarea funcţiilor consulare

În cazul în care consulul era în concediu, desemna un angajat care să se ocupe de gestiunea interimară a afacerilor şi să dea dispoziţii agenţilor plasaţi sub ordinele sale (Hurmuzaki 1811d: 926-927; „Albina" 1834a: 198)[8].

În cazul în care exista certitudinea unui război iminent, în statul său sau în cel în care rezida, consulul nu trebuia să-şi suspende funcţiile din proprie iniţiativă. El trebuia să aştepte până când autorităţile îi dădeau ordinul de a părăsi postul sau retrăgeau *exequatur*-ul. Înainte de a părăsi postul, consulul prezenta procesul-verbal al arhivelor consulatului şi al recuzitei consulare. După ce aceste formalităţi erau îndeplinite, consulul anunţa plecarea din post autorităţilor locale superioare şi a agenţilor din stabilimentul consular (DANB 290e: 57; Vlas 2011: 81). Era interzisă păstrarea, la părăsirea postului, fie în copie, fie în original, a documentelor provenite din arhiva consulatului sau publicarea rezultatelor informaţiilor pe care consulul le-a transmis guvernului în timpul gestiunii. În caz de deces al consulului, ofiţerii consulatului sigilau şi inventariau bunurile acestuia. În cazul în care un reprezentant părăsea postul înaintea încheierii mandatului, era numit un *supleant* (DJANB 290f: 96-97; DJANB 290g: 129)[9].

---

[7] Méchain, Les Sous-commisaire des relations commerciales de la République françaises à Galatz; Gérant le Commissariat Général à Iassy; le 8 Frimaire au 12 l'Ere Republiqaine: *Il serait peut être convenable de l'envoyer à Gallatz, comme agent du Commissariat de Iassy, pour faciliter la correspondence et pour être informé des opérations du Gouvernement dans cette partie de la Moldavie. Il est indispensable d'avoir quelqu'un à ce poste, mais jusqu'à ce que la paix permette à notre commerce de s'étendre dans le Mer Noire, il me paraît pas urgent d'entretenir un commissaire dont l'établissement nécessiterait des dépenses et de la solde d'un drogman; celui-ci, qui connait très bien la langue et les intrigues du pays, convient même mieux qu'un Français pour les bien du service et l'économie qui en résulte coincide très bien avec les intentions du Governement.*

[8] 14 octombrie 1811, Maret către Fornetty, cu instrucţiuni pentru misiunea sa în Moldova: *Votre lettre du mois dernier m'annonce que M. Martin, vous a remis la gestion du vice-consulat de Galatz. J'approuve, Monsieur, cette disposition, en ce qui vous concerne. Vous continuerez à fixer votre résidence à Iassy, tant que durera la vacance du Consulat General. Vezi şi «Albina Românească»: M. A. Mimaut, qui à été jusqu'à présent Consul de France à Iassy, par sa Note sub No. 937, á porté la connaissance du Secrétariat d'Etat de Moldavie, que le gouvernement du Roi de France le charge de la gestion du Consulat a Boucarest, en absence de Mr. Lagan, qui se rend en congé à Paris; à la suite de cette disposition, Mr. Blanc-Duclos soignera en Moldavie les intérêts des sujets de France.*

[9] Gardera, Kronstadt, le 30 Avril 1854: *Par ma dépêche, du 9 de ce mois, j'ai eu l'honneur de vous annoncer mon expulsion du Principautés. Aujourd'hui, je m'empresse de vous faire savoir mon arriver à Kronstadt. J'aurai l'honneur de vous faire observer, Monsieur le Ministre, que notre existence ici, ne*

BDD-A8113 © 2014 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:10 UTC)

6. Interdicția de a administra consulatele mai multor state

Această interdicție, pronunțată prin regulamentele consulare, avea drept scop principal prevenirea inconvenientelor care puteau apărea în situația în care un consul, în anumite circumstanțe, trebuia să reprezinte interesele supușilor altor state (Docea 1992: 146)[10]. De regulă, statele au interzis consulilor să gireze un consulat străin, fără aprobarea guvernului. Din motive de economie, unele state au refuzat să aplice această regulă (Hurmuzaki 1810c: 856-857)[11].

Interdicția de a face comerț

Toți autorii care au scris despre consulate au considerat ca un inconvenient real pentru instituția consulară și pentru serviciul statului ca aceste instituții să fie încredințate negustorilor. Această interdicție s-a găsit în majoritatea regulamentelor consulare; am regăsit-o în Ordonanța din 3 martie 1781, cu privire la consulii din Levant și Barbaria (Féraud-Giraud 1866: 29-30); articolul 20 al acestei ordonanțe îi amenința cu revocarea pe consulii care nu țineau cont de această interdicție; instrucția generală din 8 august 1814 a reamintit această interdicție, iar articolul 34 al Ordonanței din 20 august 1833 a consacrat-o din nou (*Ibidem*). S-a dorit astfel stoparea abuzurilor consulare, consulii putând să invoce imunitățile consulare în detrimentul altor comercianți și să se prevină rușinea care s-ar fi putut abate asupra consulatului în cazul falimentului afacerilor deținute de către un consul-negustor.

saurait être de longue durée. N'ayant pu vendre mon mobilier à Galatz, du le peu des jours qui m'étaient accorder pour sortir de Principautés, je ne barderai pas ainsi, que Braila, Castaing, de manquer l'argent, j'ai acquis la certitude qu'il non sera impossible de nous en procurer dans cette ville où le petit commerce en détail qui s'y fait est dépose de tout correspondant à Paris. J'ai, en conséquence, l'honneur, Monsieur le Ministre, de solliciter de votre bienveillance à Vienne, avec M. Castaing, où à Paris; Gardera,Vienne, le 9 Juin 1854: *Ainsi que le fessait pressentir à Votre Excellence par ma lettre du 30 avril dernier, les circonstances que je provoquais se sont réalisées et j'ai du quelle Kronstadt, pour me rendre à Vienne où je suis arrivé hier. J'attendrai dans cette ville les ordres que Votre Excellence doignerà me donner*; Gardera, Galatz, 13 august 1855: *J'ai eu l'honneur d'informer à Votre Excellence que je suis arrivé, ici, le 10 de ce mois, et que M. le Vice Consul, Lémont, m'a fait aujourd'hui même la remise du service, dans les formes prescrites par les règlements de Votre Excellence. Trouvera ici, ci-joint, le procès verbal relatif à cette opération.*

[10] La 21 aprilie 1835, C.A. Kuch, viceconsulul Prusiei la Iași, îl informa pe ambasadorul Prusiei de la Constantinopol că, la acel moment, agentul francez Sacchetti gira interesele supușilor prusieni de la Galați. De aceea, viceconsulul Prusiei de la Iași sugera ideea numirii unui alt reprezentant la Galați. Intenția acestuia se datora faptului că Sacchetti fusese acuzat de acordarea de pașapoarte false supușilor altor state în schimbul unor sume de bani.

[11] Martin către Champagny, despre luarea postului său în primire și mutarea la Iași. 26 iunie 1810: *Parti de Paris, fin mars, encore convalescent, obligé de voyager à petites journées, je ne suis arrivé en cette Capitale de Moldavie, que dans les premiers jours de juin. Le service, ainsi, que les rares archives de ce nouveau consulat m'ont été remis par M. Duclos, qui se dispose à partir pour prendre possession du V. consulat d'Braila, dont il est le titulaire. Je me propose de veux faire connaître, ultérierement, Monsieur le Ministre, les besoins qui nécessitera la formation d'un chancelier en cette résidence où tous est à créer je m'empresserai de communiquer aux Département le rapport que m'adresser à cet égard M. Castaing, Chancelier de ce Consulat. Mais, chargé par la lettre de Votre Excellence du 21 février, dernier, de prendre connaissance de la situation des français, notamment des Ioniens et Italiens, qui se trouvent en Moldavie, dont plusieurs avaient adressé des plaintes et réclamations à M. Mure à Odessa, comme étant obligés de contribuer à toutes les charges publiques, ainsi que le sujets Moldaves, lequel état de choses exigeait l'intervention d'un agent qui put communiquer promptement avec les autorités du pays.*

BDD-A8113 © 2014 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:10 UTC)

Datorită personalului consular redus, multe state au încălcat această regulă (Buşă 2007: 187)[12].

7. *Exequatur*-ul

Potrivit dreptului consular francez, agentul trimis în calitate de consul trebuia să fie acceptat de către guvernul statului unde trebuia să rămână şi să primească *exequatur*-ul. De regulă, *exequatur*-ul era eliberat de către şeful de stat, la cererea agenţilor diplomatici, putând fi retras după bunul-plac al puterii care deţinea suzeranitatea teritorială. Dacă statul în care consulul rezida se afla sub suzeranitatea altui stat, cu drept de autonomie, *exequatur*-ul trebuia dat de către puterea suzerană (Hurmuzaki 1810c: 856-857)[13]. Pe lângă acest act, consulul trimis în statele aflate sub suzeranitatea Imperiului Otoman trebuia să aibă şi firmanul, act în virtutea căruia sultanul accepta numirea.

8. Concluzii

În consecinţă, studiul de faţă prezintă principalele elemente care au stat la baza funcţionării agenţiei consulare franceze de la Galaţi, prin coroborarea datelor din sursele istoriografice franceze cu sursele documentare inedite şi edite. Din cele expuse mai sus, au reieşit următoarele: datorită inexistenţei unui personal consular specializat, reprezentanţii consulari au fost puşi, de multe ori, în postura de a reprezenta supuşii altor state, situaţie cunoscută în literatura istorică drept protectorat; datorită suzeranităţii Imperiului Otoman asupra Principatelor Române, posibilitatea stabilirii unei reprezentanţe consulare franceze la Galaţi a depins de acceptul sultanului, nu de acceptul autorităţilor moldoveneşti, care erau doar înştiinţate de numire printr-o audienţă publică.

[12] Carol Guèbhart, botanistul elveţian venit în Moldova în anul 1842, la invitaţia lui Alexandru Dimitrie Moruzi, fiul domnitorului Alexandru Moruzi, afirma: „Nu ştiu să-mi explic felul de indiferenţă care a dominat până acum alegerea agenţilor francezi, într-o ţară asupra căreia Rusia şi Austria au continuu ochii aţintiţi. Abia cu câţiva ani în urmă, viceconsulatul Franţei la Galaţi era în mâna unui patiser, care elibera pe rând paşapoarte şi macaroane. De mai multă vreme, acest loc este vacant şi gestiunea, ca şi cancelaria sunt date pe mâna consulului englez. Ministerul francez pare să fi pierdut cu totul din vedere nevoia, aş zice chiar urgenţa de a întreţine în ţările trans-danubiene agenţi, care prin numele şi poziţia lor socială să fie în stare să susţină cu demnitate rangul ocupat de Franţa printre ţările europene”.

[13] Martin către Champagny despre luarea postului său în împrimire şi ducerea la Iaşi. 26 iunie 1810: *Sa Majesté l'Empereur Alexandre, considérant la Moldavie et la Valachie comme des provinces qui font partie de son Empire, j'aurais eu besoin, à la rigueur d'un exequatur même pour pouvoir résider à Galati; aussi M. le Sénateur Président, à l'audience qu'il m'à accordée m'a t il demandé cette pièce ou au moins une lettre de créance: je n'avais rien de semblable à lui présenté. J'ai répondu à ce Magistrat que, dans la hiérarchie consulaire française, lorsqu'un poste supérieur était vacant, c'était à l'agent qui suivait immédiatement, dans le Département, à venait occuper provisoirement ce poste, que c'était en vertu de ce règlement que je venais à Iassy; enfin, j'ai présenté mon passeport, dans lequel j'avais heureusement la qualité de Consul en Moldavie; au fond, je n'en reste pas moins Vice-consul à Galatz, ce titre ne pouvant être changé que par décret de Sa Majesté.*

BDD-A8113 © 2014 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:10 UTC)

Bibliografie

A. Surse inedite

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale din București (DJANB)
DJANB 290a: Microfilme Franța, c. 4.
DJANB 290b: Microfilme Franța, c. 28-29.
DJANB 290c: Microfilme Franța, c. 39.
DJANB 290d: Microfilme Franța, c. 41.
DANB 290e: Microfilme Franța, c. 57.
DJANB 290f: Microfilme Franța, c. 96-97
DJANB 290g: Microfilme Franța, c. 129.

B. Surse edite

Documente privitoare la istoria românilor (în continuare Hurmuzaki)
Hurmuzaki 1803a: *Documente diplomatice ruse (1797-1806),* IV, 13 iulie 1803: 532-533.
Hurmuzaki 1803b: *Documente diplomatice ruse (1797-1806),* IV, 30 noiembrie 1803: 547.
Hurmuzaki 1810c: *Rapoarte consulare franceze (1603-1824),* XVI, 26 iunie 1810: 856-857.
Hurmuzaki 1811d: *Rapoarte consulare franceze (1603-1824),* XVI, 14 octombrie 1811: 926-927.

C. Presă

„Albina" 1834a: „Albina Românească", 31/12 mai/iunie 1834, VI, nr. 49, 1834: 198.
„Albina" 1846b: „Albina Românească", 11 aprilie 1846, XVIII, nr. 28: 109.

D. Surse istoriografice

Bodin 1838: Dimitrie Bodin, *Contribuții la istoricul consulatelor Regatului celor două Sicilii în Principatele Române*, „Revista istorică română", 8: 69-81.

Bușă 2007: Daniela Bușă (coord.), *Călători străini despre Ţările Române în secolul al XIX-lea*, serie nouă, vol. IV (1841-1846), București, Editura Academiei Române.

de Martens 1851: Charles de Martens, *Le guide diplomatique*, t. I, Paris/Leipzig: Gavelot Jeune/F.A. Brockhaus.

Docea 1992: Vasile Docea, *Înfiinţarea reprezentanţei consulare a Prusiei la Galaţi (1837)*, „Danubius", 13-14: 145-154.

Donnadieu 1928: James, Donnadieu, *Les consuls de France. Paris*, Librairie du Recueil Sirey.

Giraud-Féraud 1866: J.L.D. Giraud-Féraud, *De la juridiction française dans les Echelles du Levant et de Barbarie.* Paris, A. Durand-Librarie Éditeur.

Păltănea 1970: Paul Păltănea, *Comerțul Moldovei cu apusul Europei prin Galați în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea*, „Danubius", 4: 197-218.

Vlas 2011: Ancuța Vlas, *Activitatea consulatului francez de la Galați în secolul al XIX-lea*, în Paul Nistor și Adrian Bogdan Ceobanu (coord.), *Diplomație și destine diplomatice în lumea românească*, Târgoviște, Cetatea de Scaun, 77-87.

BDD-A8113 © 2014 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:10 UTC)

Consuls, Vice-consuls and Agents at Galatz. Juridical and Historical Aspects in the Functioning of the French Consular Agency (Cognitive Interferences)

The present study is a judicial-historical approach of a subject which so far has been ignored by Romanian historiography, more precisely, the functioning of a Consular Agency in the first half of the 19th century. This study aims at presenting the basis of consular activity, which involves a judicial component. Although for the nineteenth century have been developed a series of studies which refer to the historical context of the establishment of Foreign Consulates in Romania and Galatz, these do not present the consular activity *per se*, but only the context in which the first consulates were founded. Therefore, in the present study we intend to establish a parallel between the manner in which legal historiography, namely the French one, presented the main elements which formed the basis for the functioning of consular agencies in the nineteenth century, and the manner in which published and unpublished documentary sources presented the French consular activity in Galatz. The consulted material includes archive sources, documentary sources, monographs and judicial and historical syntheses. Through the correlation of data extracted from historiographic and archive sources, we were able to make corrections and additions to the existing material regarding the activities of French diplomatic agents in Galatz.

BDD-A8113 © 2014 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:10 UTC)